

B 52.118

Helyi gyűjtemény

Helyi gyűjtemény

KATONA JÓZSEF SZÍNHÁZ

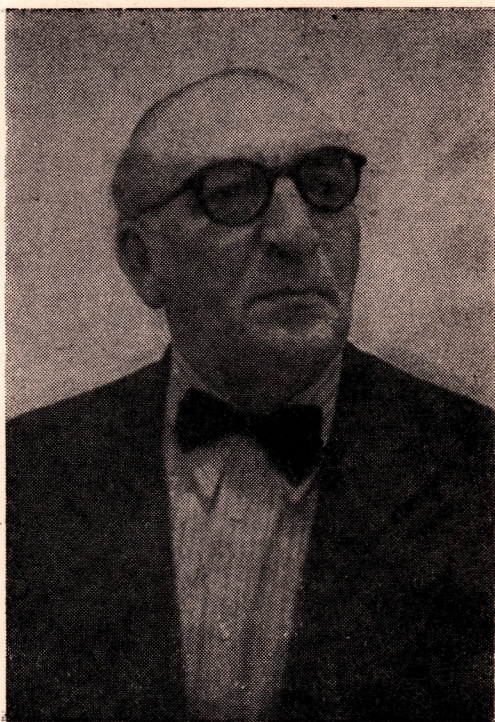
Németh Amadé

Derényi Kálmán:

*Simonyi
óbester*

KECSKEMÉTI

1961—1962

SZÖVEGÉT
ÍRTA:

*Derényi
Kálmán*

A
 „SIMONYI
 ÓBESZTER”
 ZENÉJÉT
 SZEREZTE:

*Németh
 Amadé*

Németh Amadé a „Simonyi óbester” zeneszerzője 1922-ben született Nagybányán. Iskolai tanulmányait Budapesten végezve és a Zeneművészeti Főiskolán szerzett zeneszerzői diplomát. 1940 óta a Budapesti Állami Operaház tagja és repertoár karmestere. Dalai és szimfonikus muzsikája szerepelnek a rádió műsorán. Ez első nagyobb lélegzetű színházi zenéje. Művészi turnékon vett részt a Távolkeleten, Kínában, Koreában és Vietnámban, hangversenyezett Lengyelországban, Ausztriában és Erkel Ferenc Bánk bánjának az első nyugat-európai bemutatóját készítette elő és vezényelte a belgiumi Gent-ben.

A „Simonyi óbester” zenei hangvételét a magyar és a francia népzene felhasználása jellemzi, azoknál a zeneszámoknál pedig, ahol a népies hang nem volt indokolt, a klasszikus nagyoperett nyelvén szól. A darab hangszerelésében viszont a XX. század hangját követi.

Arra kértek, írjak valamit a darabomról, Simonyi óbesteréről és magamról.

Debreceeni diák koromban szeretett tanárom, dr. Laurencki Vilmos (később híres pesti egyetemi tanár) egyik óráján „Magyarország és a Napoleoni háborúk” címmel tartott előadásán elmondta, hogy volt egy magyar katona, báró Simonyi József ezredes, aki bátorságban, vakmerőségben és hősiességben valamennyi társát felülmúlta. Olyan tüzelt tartotta előadását, hogy Simonyi hőstettein fellelkedve összepofozkodott az egész osztály és hónapokig nyugtük utána a büntetést. Akkor hallottam először Simonyi Józsefről. Egyszer kezembe került Jókai Mór „A legvitézebb huszár” című elbeszélése, melyben Simonyi csodálatos karrierjét írja meg igazi mesemondóhoz méltóan. Nagyon érdekelt a téma és kutatni kezdtem a Nemzeti Múzeum könyvtárában, ahol megtaláltam Simonyi tollbamondott naplóját. Jókai is ebből a kútforrásból merítette az adatokat. Különösen megragadta figyelmemet Simonyinak Marcignyben, 1815-ben töltött egy hónapja, hol Simonyi beleszeretett egy francia leányba. Ez a kis Marcigny kaland adta az ötletet, hogy megírjam „Simonyi óbester” című történelmi nagyoperett szöveggönyvét.

Magamról is írok! Méghozzá egy anekdótát, amely azonban színingaz. 1892. szeptember 3-án a Cigánybáró című Strauss-operettet játszották a kaposvári régi színikörben. Édesapám országos híru tenorista énekelte Barinkay Sándort. A második felvonás duettjét énekelte éppen: „Ki volt tanúnk, no mondd, te mondd! Két gólya, mely ott kelepel”, mikor berohant a színpadra a háziasszonya és örömkönnyek között kiáltotta: „Gratulálok, Perényi úr! Gyönyörű kisfiút hozott a gólya!” — Tessék elképzelni, milyen meglepetést keltett ez a váratlan rögtönzés a színpadon és nézőtérén egyaránt.

Ez a gyönyörű kisfiú én voltam! Azóta bizony kicsit megcsunyultam és valamivel idősebb is lettem, de a színpadtól azóta sem váltam el. Négy éves korom óta játszom. Nincs olyan foglalkozási ág a színháznál, melyet ne csináltam volna. Voltam gyermek-szereplő, karénekes, tenorista, bonviván, táncoskomikus, drámai hős, titkár, kellékes, karmester, díszletfestő stb. Majd rendező és főrendező. Kolozsvár, Nagyvárad, Szeged, Miskolc, Prága, Bukarest stb. színházainál.

Játszottam hordókra épített színpadon és még most is játszom az Operaházban. A változatosság kedvéért, mint táncos. A „Diótörő” nagypapa szerepét táncolom! Bár már 53 évi működés után nyugdíjban élek (még hozzá igen jól és boldogan) drága feleségemmel a budapesti Odry Árpád Művészotthonban, de ez a betyár színészvér nem hagy nyugton. Nem tudok elszakadni a színpadtól. Szöveggönyveket írogatok hetvenedik évemben. Elárurom, most is egy, a mai életből vett témán dolgozom. Darabomnak bemutatására meutazom Kecskemétre és megnézem a híres kecskeméti szép lányokat, mert új darabom egyik főszereplője kecskeméti kislány lesz! Megkeresem a hozzá való modellt! Kérem, erről nem kell tudni a feleségemnek! Számítok a diszkréciójukra! Ebben a reményben észinte szeretettel köszöntöm Kecskemét színházi közönségét:

Perényi Kálmán

SIMONYI ÓBESTER

Nagyoperett 3 felvonásban

Szereplők:

Báró Simonyi József óbester	Csajányi György
Susanne D'Avigny	Gyólay Viktória
Georges Aubry, ügyvéd	Juhász Pál
Gyeride Panna markotányosnő	Galambos Erzsi
Paul Aristid Bresseau, költő	Fonyó József
Rosalie Dupont, Susanne házvezetőnője ..	Mojzes Mária
Rouselle, városbíró	Komlós József
Sutyák Menyhért strázsamester	Simon Géza
Marcibányi kapitány	Tiszai József
Apagyi kapitány	Süle Géza
Korpás, huszár	Tar Mihály
Öreg francia paraszt	Budai László

Katonák, parasztok, polgárok.

Szólótáncol: **Csongor Klára, Gombos Julia.**

A toborzót táncolják:

Horváth Ferenc, Vujovich Zoltán, Süle Géza, Tar Mihály.

Történik: Marcigny-ben, egy francia kisvárosban, 1815-ben.

Díszlettervező: **Borcsa István**

Jelmeztervező: **Márton Aladár**

Koreográfia: **Galambos Erzsi**

Rendező asszisztens: **Gozmány György**

Vezényel: **Róna Frigyes**

Rendező: **Lovas Edit**

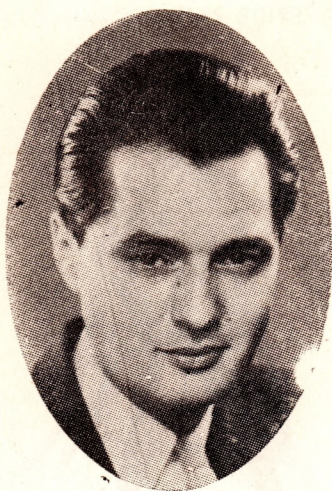
SIMONYI ÓBESTER

Németh Amadé és Perényi Kálmán történelmi nagyoperettje a XIX. század elején játszódik Franciaországban, Marcigny-ben, a napóleoni háborúk idejében. A darab hőse Simonyi óbester, a legendás hírű vitéz magyar huszártiszt, aki az osztrák csapatokkal részt vett a Napóleon ellen indított hadjáratban és huszáraival így került Franciaországba. A reális történelmi tények és a szöveg könyv írójának fantáziája szőtte kedves mese nyomán ennek a hadjáratnak egy kedves epizódja elevenedik meg a színpadon prózában, versben, zenében, dalban és sok humorral.

Susanne, Marcigny első lánya esküvőre indul Georges Aubryval, de a nászmenet nem jut el a templomig, mert sebesen jön a hír: Napóleon csatát vesztett, száműzték és már a városka kapuja alatt van a megszálló csapat. A hírt a csapat követi. Nagy a zűrzavar, a férfiak féltik a nőket a vadhírű magyaroktól, ezért elzárják őket a pincébe. Susanne viszont más megoldást ajánl: szelídítsék meg a fenevadat, szép szóval, udvarlással. Hiába Georges minden ellenkezése, Susanne kitarat terve mellett. Megérkeznek a huszárok előbb csak a sebhelyekkel borított, csunya Marcibányi kapitány majd maga Simonyi is. Közben előkerülnek a pincébe zárt nők is. Simonyi szállást kér katonáinak, akiknek szigorúan megtiltja a lopást, erőszakoskodást. Susanne Simonyit látja vendégül. A városka költője, Bresseau a csinos markotányosnőnek, Pannának udvarol, Rosalie, Susanne házvezetőnője Sutyák őrmesternek ajánlja fel vendégszeretetét. A franciák barátságot kötnek a magyarokkal Georges Aubry azonban nem fogadja meg Susanne tanácsát, nem bújosdik el, ott marad mennyasszonya közelében, hogy vigyázzon rá.

Susanne taktikája nyomán Simonyi tüzet fog a csinos francia lánytól, aki azt hazudja Simonyinak, hogy senkije sincs. Georges féltékeny az óbesterre. Bresseau, a költő és Panna, a markotányosnő egymásra találtak és eljegyzésük öröme Bresseau úgy berúg, hogy kikotyogja Simonyinak: Susannenak vőlegénye van. Simonyi felháborodik azon, hogy félrevezették és elhatározza, hogy megleckézteti Susannet. Este a franciák énekkel, táncsal köszöntik a magyarokat, melyet a magyarok is nagy táncsal viszonznak. Simonyi tánc közben meg akarja csókolni Susannet, mikor a féltékeny Aubry karddal támad Simonyira. Ezért pedig nem kevesebb, mint halál vár Aubryra. Susanne magát okolja a történetekért és könyörög szerelmese életéért. A magyar huszárokat a császári parancs visszarendeli Franciaországból. Másnap reggel indulás haza Simonyi intézkedik, hogy a csapat útrakészen álljon és reggel, indulás előtt pap is legyen jelen.

Simonyi meleckézteti Susannet, a kivégzés azonban elmarad helyette kettős esküvőt tartanak, Susanne Georges-zsal, Panna pedig Bresseauval.

SIMONYI ÓBESTER:

Csajányi György

Simonyi József 1771, vagy 1772-ben született Nagykállóban. Édesapja mészárossegéd volt. Már gyermek korában kitűnik bátorságával, vakmerőségével, erejével, de főleg értelmes okosságával. — Nyolc éves korában latinul és magyarul olvas. Tizenöt éves, mikor elszökik a szülői háztól és beáll huszárnak. A török elleni háborúban súlyosan megsebesül. Bátorságára feljebbvalói is felfigyelnek és rövidesen strázsamester, hadnagy, majd főhadnagy lett a nagykállói paraszt gyerekből. Megtanul németül, franciául, angolul. — Nagyszerű huszárbravúrjaival bámulatba ejti az akkori világot. Metz francia városban 12.000 főnyi francia katonaság tartózkodik. Simonyi 16 huszárral éj idején betör a városba és olyan kavardást okoz, hogy a francia csapatok egymást gyilkolják. Jégzajlásban átúsztat a Röhne folyón és megsarcolja Lyon városát. A Rajna folyó hídjánál huszáraival 24 órán át feltartóztatja a francia hadsereget és ezzel megmentette az egész osztrák hadsereget a megsemmisüléstől. Ezért a páratlan hőstetteért Mária Terézia-rendet és az azzal járó bárói címet kapta. Ezredes lett. Oberst. A magyar huszárok a német oberst szót óbesterre magyarosították.

Simonyi halálát sokáig sűrű homály fedte. Az első világháború után derült csak ki, hogy megmérgezték a Habsburgok. Simonyi szerette a magyar népet és látta, hogy szenvedésének oka a Habsburg elnyomás. Lázadást szervezett, de elárulták és bezárták az aradi várbörtönbe. Itt mérgezték meg.

Így végezte be csodálatos pályáját a „Legvitézebb huszár”.

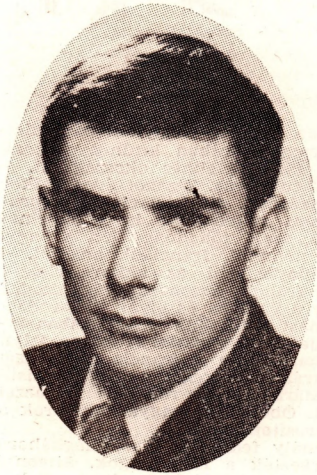

Galambos Erzsi

GYERIDE PANNA:

BRESSEAU:

Fonyó József

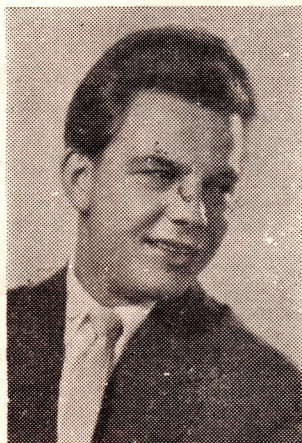

SUSANNE D' AVIGNY

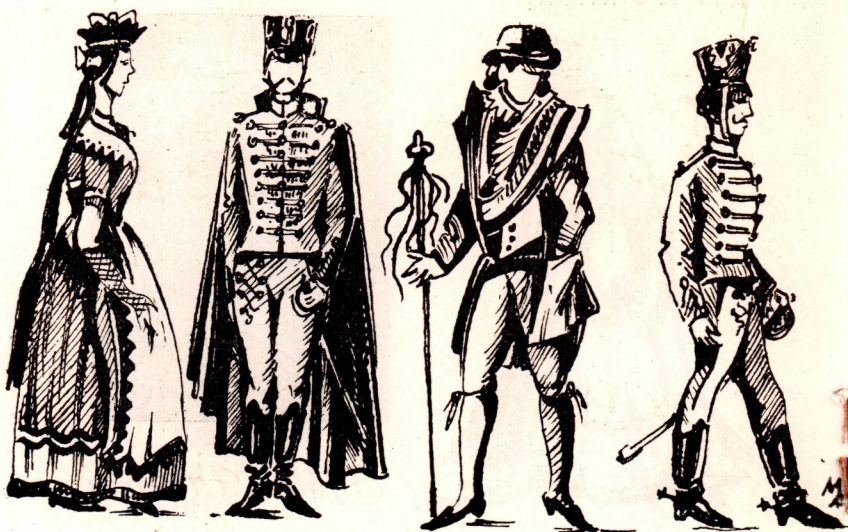

Gyólay Viktória

GEORGES AUBRY

Juhász Pál

Mozses, Süle, Komlós, Tiszai jelmezei

Mozses Mária

Simon Géza

Budai László

Komlós József

Süle Géza

Lovas Edit

Róna Frigyes

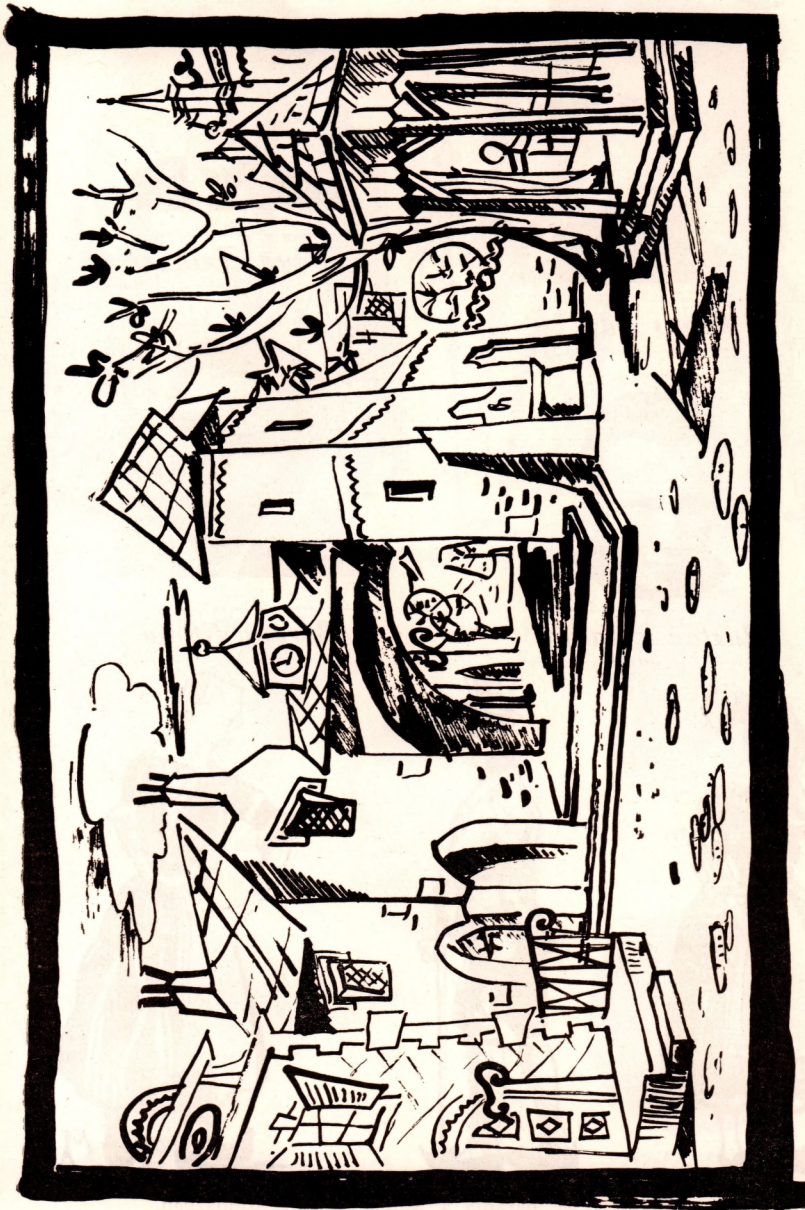
Márton Aladár

Boreza István

A SIMONYI ÓBESTER jelmezeit Márton Aladár tervezte,
akinek ez az 50. darabja a Katona József Színházban.

Borcsa István díszletképe az I. felvonáshoz

SIMONYI DALA AZ I. FELVONÁSBÓL

Amikor még én is közhuszár voltam
Odahaza vettem egy kicsi kis boltban
Cserép a pipám, meggyfából a szára
Mindössze egy krajcár volt neki az ára
Annyi volt az ára.

Hűségesebb, mintha a szeretőm lenne
Legbúsabb napokban sem csalódtam benne
Cserép-pipámat nem adnám világért
Világszép leánynak ezer mosolyáért,
Legszebb mosolyáért.

Leesett a harcban, leugrottam érte
Szegény lovam akkor ágyúgolyó érte
Ha én ott nem ugrom, engem ér a gránát
Azóta nekem a pipa a legdrágább
Minden kincsnél drágább.

Rosalie – Sutyák-duett a III. felvonásból

- Rosalie: Sok jó falat, inycsiklandó,
pompás, finom ennivaló,
ennivaló, ennivaló!
- Sutyák: Hijnye neki, az ántűját,
máris érzem az illatát,
az illatát, az illatát!
- Rosalie: Minden mi van, non plus ultra
jó lesz magának az útra,
majd az útra, majd az útra.

Refr.

Tíz libának combikája,
Püspökfalat, melle, mája,
Libahájból friss tőpörtyű,
Pástétom, mint a hab, oly könnyű
Hurka, kolbász van itt halom,
Míntha lenne lakodalom.
Szalonnával spékelt marha,
Rántott szelet, füstölt tarja,
Vaddisznósült áfonyával,
Sült császárhús káposztával.
Rántott csirke uborkával,
Fürjpecsenye szalonnával.
A sok jónak nincsen vége:
Mire lenne még szüksége?
Még szüksége?

Sutyák:

II.

Hibádzik a tészta nekem,
Mert az kedvenc eledelem.
Finom bukta jó lekváros,
Diós kalács, no meg mákos!
Almásrétes, az se kutya,
Mind szeretem, isten tudja,
nem ér semmit úgy a konyha,
Hogyha nincsen sonkás kocka.
Rántott hal, meg friss kaviár:
Jó ételhez ital is jár,
Barack, törköly, no meg szilva,
Finom francia borocska!
Mindez úgy kell ám az útra,
Mint a lúnak zabtarisznya!
Mint a lúnak zabtarisznya.

Rosalie:

Amit kíván és itt nincsen.
Maga után küldöm, kincsem.
Csókolom a bajuszkáját,
Adja meg csak az árendát!

Sutyák:

Az adreshom Debrecenben,
Kinn lakom a Tócos kertben,
Kinn lakom a Tócos kertben.
Még a kiskutyák is tudják,
Hol lakik a strázsamester, Sutyák.

Együtt:

Búcsúzzunk hát valahára,
Gondolni fogok magára,
én magára, én magára,
Gondolni fogok magára.

A függöny mögött

A színpadon az előadásvezető jelt ad a függöny felhúzására. A néző önkéntelenül tapsol a szép díszlet és jelmez láttán. Mindenütt fény, kellemes színek. Természetesnek tűnik, hogy ez így van, anélkül, hogy a néző látná a fényforrásokat. Pedig a színpad mögött szépszámmal vannak ilyenek is. Gondos kezek, a világosítók állítják be ezeket az előadás kezdése előtt, a szünetekben. Néha a fényszórók lent vannak a földön, néha 10—15 méter magasban, egyszer egy nagy állványon, egyszer egy magas létra tetején, mindig ott, ahol arra szükség van. Ezek a lámpák természetüknél fogva is érdekesekek. Például egy közönséges díszletvilágító fényszóróban akkora égő van, hogy egy modern bérház 5—6 lakását szépen be tudná világítani, fogyasztása pedig egy villany sütő fogyasztásával felér. Üvegballonja akkora, mint egy 8—9 kg-os dinnye. Ahhoz, hogy egy operett színpadképe szép világos legyen, szükség van ilyen „kis” égőre 30—40 darabra. Ezek fogyasztása annyi, mint egy 450 lakásos utca villamosenergia fogyasztása.

A mi színházunk is el van látva modern elektromos berendezésekkel annyira, hogy komoly és nehéz világítási darabokat is meg tud oldani. „A negyedik” c. előadásunkat is modern világítási berendezéssel oldottuk meg. A háttérreket nagyteljesítményű vetítőgépek vetítik, álló-mozgó formában. A hangulatkulissza is elektromos gépek segítségével van megoldva, melyek a cselekménynek megfelelően állandóan változnak.

És most nézzük meg a világítás szívéét, a kapcsolótáblát, amely a színpad jobb oldalán helyezkedik el, ahonnan a vezetékek a színház legtávolabbi pontjára is szétágaznak. Ez a helyiség nagyságra egy kisebbfajta szobához hasonlít, biztosítékok, automatakapcsolók, nyomógombok, jelzőlámpák sokasága foglal itt helyet. Itt van a fényszabályozó berendezés is. Ezzel kapcsolja, „húzza be” a kapcsolótábla kezelője a fényszórókat. Így érhető el, hogy a színpad egyszer elsötétedik, vagy kivilágosodik, mint amikor kisüt a nap.

Ezeket a fényhatásokat a fővilágosító irányítja a nézőtér irányítóhelyiségeiből, telefonon keresztül. Innen beszélni tud a kapcsolótábla-kezelővel, a különböző helyeken elhelyezkedő világosítókkal. Ő kezeli a hangtechnikai berendezéseket, erősítőket, magnetofonokat is. Az ő gombnyomására, kapcsolására megszólalnak a rejtett hangszórók, a szöveget zene festi alá, autózúgás, vonatrobogás, vagy harcizaj hallatszik a nézőtéren, ahogy a darab rendezése megkívánja.

A kapcsolótábla kezelője többéves gyakorlattal rendelkező, igen jó felfogású ember, aki másodpercek alatt old meg bonyolult kapcsolási feladatokat. Hetven—nyolcvan jelzőberendezésre ügyel és azt irányítja.

Sok átvirrasztott, átdolgozott éjszaka szükséges néha ahhoz, hogy „összeálljon” világításilag a darab. Ezt a munkát szeretettel és odaadással végzik a dolgozók, mert az a tudat fűti őket, hogy ezzel a nézőknek szereznek szép és látványos, a színházban kellemesen eltöltött órákat.

Felgördült a függöny és kellemes, meleg fény árad szét a nézőtéren. Hiszen ez olyan természetes...

*Védje bőrét
a téli időjárástól,
kezeltesse arcát
modern kozmetikai
anyagokkal
a*

*Kecskeméti
Fodrász Szövetkezet
kozmetikai
szalonjaiban!
Luther udvar
és Nagykőrösi u. 12.*

*A szép arc kiegészítője
a modern
frizura!*

*Megkaphatja
a Szövetkezet minden
női fodrász üzletében.*

ÚJ HÉT,

ÚJ REMÉNYSÉG!

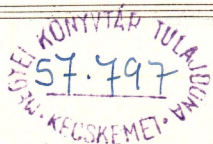
Vegyen rendszeresen

TOTÓ- LOTTÓ

szelvényeket!

Jó tipp esetén

százezreket nyerhet!

*Minden igényt
kielégít
a Koháry és
a Nagykőrösi utca
sarkán
most megnyílt
női és férfi
divatáru bolt*

Új Bolt,
NAGY VÁLASZTÉK!

Tekintse meg
A SZAKÜZLET TÉLI DIVATCIKKEIT

1971 AUG 4

Ára: 1,50 Ft

A
HÁZBAN

ÉS A HÁZ KÖRÜL

sok az érték!

A városi és falusi családi házak új,
korszerű biztosítása az

épület és háztartási általános biztosítás

Kiterjed

az épület és az összes házi és használati ingóság
tűz, villámcsapás, robbanás, vihar, földrengés, baleset
szavatosság, betöréses lopás, rablás és a vízcsőhálóza-
hibája következtében az épületben elhelyezett vagyron
tárgyak elázás-okozta kárai esetére.

ÉVI DÍJA:

1 és 2 lakószobával rendelkező épületre	120,— Ft
ipari üzemmel vagy 2 lakószobánál többel rendelkező épületre	150,— Ft

Forduljon felvilágosításért

az **ÁLLAMI BIZTOSÍTÓ** fiókjához

Kiadja a Katona József Színház

Szerkeszti: Siklós Olga

Felelős kiadó: Séd Teréz

Készült 2000 példányban

az MNOSZ 5601—59. és 5602—55. sz. szabványok szerint

1 (A/5) ív terjedelemben

61. 5006 Bács-Kiskun megyei Nyomda V. Kecskemét